

GLASILO SLOVENSКИH ORLOV.

ŠTEV. 6.

JUNIJ 1914.

LETNIK VII.

DOBROMISLEČIM V PREUDAREK.

ZVONIMIR.

Mogočna je naša orlovska armada, zbirališče plemenitih mladeniških src, hrepenečih po najlepših idealih, src, ki se ne boje naporov; v vztrajnem delu hočejo poleg sebe osrečiti vse ljudstvo.

Ne deluje skrito ta armada, odločno nastopa pred javnostjo, vredna je pozornosti, zanimanja. Glavni smoter Orla je; dobro organizirana, katoliško vzgojena mladina. Ni li tako delo plemenito? Mladina je, ki bo brezdvomno v prihodnosti odločala usodo narodovo. Ta dobro vzgojena, odločna mladina bo domovini v oporo in čast. Mladina brez principov, brez značaja bo sebi in narodu v sramoto, v padec. Vzgoja je potrebna! Mlado, ognjevito življenje je v svoji moči podobno parniku-orjaku, ki se ne zmeni za viharne morske valove in srečno pripluje do zaželjenega cilja, ako ga vodi spretna in skrbna roka krmarja; parnik, prepuščen samemu sebi, pa se v kljub svoji mogočnosti razbije ob pečevju. Mlado srce ne more še prav presojati življenja, a samo je polno čvrstega, mladostnega kipenja, zato hoče z neizmernim hrepnenjem v življenje. Pod skrbno ljubečo in izkušeno roko premaga vse težave. Mladina, pahnjena v vrtinec življenja, prepuščena sama sebi, hiti v pogubo.

Vemo, kako je bilo nekdanj in kako je dandanes. Lepih uspehov se po pravici veseli orlovska organizacija. Ona

je v fantovskih srcih vzbudila čut za plemenitost, krepost. Odstranila je neprestane pretepe, poboje, pijančevanje, nesramno klafanje; mesto sovraštva vlada sedaj med mladeniči lepa sloga, v prijateljski ljubezni se navdušujejo za skupno požrtvovalno delo. Čemu poudarjam vse, kar se je že tolikrat poudarjalo? Mnogo jih je še v naši katoliški stranki, ki nimajo srca, naklonjenosti za Orla. »To je organizacija, ki nima prihodnosti!« je vsakdanji očitek. Očitajo se vsakovrstne slabosti. Prijatelji! Priznamo, da orlovska organizacija ni brez pogrškov. Nobeno človeško delo ni popolno, pa naj bo še tako polno idealizma. Napak ne prikrivajmo, a ne smemo biti krivični! Naprave, ki obstoje že stoletja, še niso brez hib; potrebujejo večkratne preosnove. Pride drugi čas, ki ima drugačne, sebi lastne potrebe, treba se je prilagoditi vsakokratnim razmeram! Edino katoličanstvo, ki pa ni delo človeško, je večno mlado in ne potrebuje reform. Mi smo pa sedaj v razvoju. Jasen nam je cilj; naše delo je zasnovano na nepremagljivi verski podlagi, a naša neprestana naloga je, udeleževati vedno bolj praktično katoliška načela. Brez neprestanega truda ne bo uspehov. A iz dosedanjih uspehov smemo sklepati, da je delo za mladino res hvaležno, dasi težavno delo. Orlovska organizacija zahteva žrtev, je klene volje! Preveč

gledamo na težave; organizacijo premalo poznamo, zato niza njo ognja, nas ne veseli. Več zanimanja! Preštudirajmo natančno ves njen podroben ustroj; opazujmo in potem sodimo! Če kljub žrtvam nimamo uspehov, vedimo, da nismo prak-

tični, obrnimo se za svet na Zvezo, tam razkrijmo svoje pomisleke, opozorimo na napake, svetujmo pametne predloge! Ne delajmo vsak zase, zavedajmo se, da nas mora družiti skupna, medsebojna ljubezen. V delu in trudu se bližajmo svojim vzorom!

ORLOM V POZDRAV.

ANT. HRIBAR

(Na mladeniškem taboru v Suši.)

Mladeniči, pozdrav Vam, vrle duše!
Pozdrav Vam tu v Loreti skalne Suše!
Spoznali ste, da svet je v hudobiji,
Pa iščete pomoči pri Mariji . . .
Pasti ste videli, mamila, vade,
Nejasnosti in zmede, zmote, dvombe . . .
Kajne, kako se lahko smrtno pade,
Če mladi duši v stiski ni zaslonbe.

Poglejte doli v dno! Orjaške skale
Ob Sore valih niso se zmajale,
Ne v vihrak, ne v potresih, ne v snegovih . . .
Zaslombo imajo ob teh bregovih,
Ki zad jih zvesto ščitijo orjaki,
Planin slovenskih sivi velikani,
Poglejte jih, pred tisočletji taki,
Kot zdaj, so bili vedno nezmajani.

Mladeniči, i Vi želite biti taki
Pravični, resnomiselni možaki
V besedi stvarni, jasni in odločni,
V dejanju nemudljivi, hitri, točni;
Lizunstvu, hlimbim zmir nepodkupljivi,
Sovražniku nasproti plemeniti,
Lažem in psovkam v vek nedotakljivi,
V prijateljstvu značajni in odkriti!

Vi mladi ste, in svet se Vam odpira.
Prihodnost naša se na Vas ozira,
Li imate pogum, dovolj srčnosti,
Da v desno krenete na pot kreposti? —
Častitam, sinji, že na tej ste poti,
Ki cilju je najbližja, ker je ravna —
V resnici ni ovinkov, kakor v zmoti —
A k zmagi je pravice pot težavna.

Kedo podpiraj Vas na tem pohodi? —
Marija Mati kažipot Vam bodi! —
In duhu Vašemu k vzpletu krila
Bodri naj Jezusova vera mila!
In sveta tajstva, Sveti Duh nad Vami! . . .
Ni bati se, to trdne so zaslonbe;
Kjer mož ob možu, rama je ob rami,
In poleg Bog! — Tu zmaga je! — Ni dvombe.

Mladeniči, Vi dika ste Slovenstva
In v rodu znake nosite prvenstva!
In čujete, kako hrume narodi
Požirajoč nam deco krog povsodi:
Naprej! Jezika našega sovragu
Z orožjem uma, dlani se borite
Na mile, ljube domovine pragu
Junaki neustrašeni bodite!

DRUŠTVA PRI PROCESIJAH!

Gasilci in veteranci se procesij z Najsvetejšim udeležujejo pokriti in sicer tudi v slučaju, da so kot **častna straža ob kraju baldahina**. Ta običaj se ne vjema natanko z globokim verskim čutom in spoštovanjem do Najsvetejšega.

V soglasju s tem spoštovanjem se člani telov. odsekov „Orel“ procesij udeležujejo odkriti, kar je ne le hvalevredno, ampak tudi izpodbudno. To okolnost knezoškofijski ordinariat pozdravlja in naroča gg. župnikom:

Za častno spremstvo pri Najsvetejšem imajo prednost člani onih društev, ki so pri procesiji odkriti. Zato imajo sedaj prednost člani Orla, ki naj se za spremstvo povabijo. Ako bi pa tudi člani prej imenovanih društev sklenili, da bodo pri procesijah nastopali odkriti, se za častno spremstvo lahko menjavajo.

Ta določba se ne tiče vojakov.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, 2. junija 1909.

† **Anton Bonaventura I. r.,**
knezoškof.

VERA IN KULTURA.

DR. I. JANEŽIČ.

K a j j e v e r a , nam je zadosti znano; saj smo vsi verni kristjani. Ne mislimo pa tukaj na verske resnice, kakor stoje v katekizmu natisnjene, ampak za živo vero, kakor se kaže v dejanju, v življenju poedincev in celega naroda; na vero, ki nas vodi, da izpolnujemo svoje dolžnosti do sebe, do bližnjika in do Boga; na vero, ki nas spremlja doma, v cerkvi in v javnosti. Na to vero, ki prešinja in nosi celega človeka v vseh zadevah in okoliščinah življenja. Ta vera ima vpliv na kulturo, ji daje poseben značaj, ji pritisne svoj pečat.

K a j j e k u l t u r a ? Pomen te besede je treba razložiti.

Beseda »kultura« je latinska in ima razne pomene.

Beseda »kultura« je izpeljana iz latinske »colere«, ki znači: gojiti, obdelovati, likati, mikati, učiti.

Ker ima beseda »kultura« razne pomene, jih preglejmo po vrsti!

1. Najnižja vrsta kulture je materialna kultura, ki se kaže v obdelovanju polja, gozda, vinograda, vrta. Latinci pravijo temu agrikultura, Nemci pa Bodenkultur. V povzdigo te kulture služijo razne šole višje in nižje.

Ta kultura ima veliko moč; izpremeni puščavo v raj. Ako hodimo po slabo oskrbovanem vrtu lenega gospodarja, vidimo podrte plotove, polomljeno drevje, razno trnje in koprive, tujtam kupe kamenja, brsti, gnjilad, koder se redi mrčes, skrivajo kače in druga golazen. Tak vrt ne kaže nobene kulture, ampak je znamenje zanikarnosti gospodarjeve.

Kadar pa najdeš vrt lepo v redu, ograje in pota dobro ohranjena, drevje vse trdno privezano, skrbno očiščeno in zavarovano; kadar najdeš poleg koristnega drevja in sočivja še tudi prijetnih rož in cvetlic, takrat boš rekel: tukaj je kultura, znak razumnega gospodarja.

Materijalna kultura pa sega še dalje v hiše, shrambe, kleti, hleve, na pohištvo in orodje.

Le pomislimo, kak slab vtis napravi na omikanega človeka pogled po sobi, kjer je vse v neredu, umazano, razmetano, polomljeno, raztrgano, okrušeno in marogasto; bivanje v prostorih, kjer smrdi po vlagi, gnjilobi in razni

mesnagi; kjer se skriva nečedna in nadležna golazen in mrčes.

Vse to je znamenje zanikarne gospodinje, ki ne pozna ali ne ceni prave kulture.

Vseh nerednosti po sobah in prostorih pa niso krive le ženske, ampak večkrat tudi možje, gospodje.

Koliko nereda in nesnage napravijo grdi pijanci, nečedni kadilci, ošabni lovci s svojimi psi in zverino, to ve povedati marsikatera skrbna gospodinja.

Dobro dé človeku, ko stopi v sobo, ako vidi po stenah lepe podobe svetnikov, v kotu sv. križ, svetilko pred glavno podobo, cvetlice po oknih. Sploh so poštene in lepe slike ali kipi primeren kinč naše hiše in sobe; in obenem kažejo, kakšnega duha sta gospodar in gospodinja; ali imata res pravo krščansko kulturo.

Graje vredno pa je to, da si nekateri ne upajo pokazati prave barve v versko-nravnem oziru, ker v sobi nimajo nič božjega. Le prazne slike vise na steni in delajo puste vse prostore. Še bolj moramo obsojati tiste lažiinteligentne ljudi, ki obešajo na stene ali stavijo na omare grde in pohujšljive podobe. To je znak bolnega srca, to je gnjila kultura.

2. Dvignimo se stopnjo više in oglejmo si človeka samega in njegovo kulturo. Ker ima človek dušo in telo v eni celoti, preglejmo vsako posebe in potem oboje skupaj.

Telo potrebuje rednega negovanja, da je na stopnji kulture. Vso to skrb za telesno kulturo lahko delimo na štiri poglavja: skrb za zdravje, snago, moč in spretnost.

Zdravje je sicer dar božji, in smo Bogu zanje dolžni hvalo, vendar pa človek sam veliko pripomore k zdravju s pametno gojitvijo, kakor na drugi strani lahko veliko pokvari z grehom in neredom.

Nezmernost v jedi, igri, plesu, zlasti pa pijači mnogim pokvari zdravje, prikrajša življenje in povzroči prezgodno smrt. Kroti svoje poželjenje in obvlada svoje strasti; to je pogoj vsake pametne telesne goje.

Snaga in čistotca sta pri človeku pol zdravja, pa tudi znak telesne kulture. Dorasli mladeniči in dekleta

morajo biti v oziru telesne snage in čistoče brez graje, kadar niso pri takih opravilih, ki se ne dajo brez prahu, blata in drugih madežev vršiti. Za snago in čistočo pri otrocih so odgovorne matere in pestunje; po snagi otrok se cení tudi telesna kultura varuhov.

Z zdravjem je v tesni zvezi pravilni razvoj telesnih udov in in sil. Že pri otrocih morajo matere skrbeti, da vse odstranijo, kar ovira prost razvoj otrokovega telesa, kakor vsako mehkužnost v odejah in oblačilih, vsako dražitev v jedilih in pijačah; zlasti je žganje hud sovražnik zdravemu razvoju otroškega telesa.

Pozneje pospešuje razvoj telesa redno primerno telesno delo in primerne telesne vaje, če so umestne. Torej telovadba, plavanje, veslanje in drugi primerni športi pospešujejo telesno kulturo.

Moč telesna je zavisna od trdnega zdravja, dobrega razvoja udov in sil in od pravilne vaje. Koliko dajo moči redne vaje, vidimo pri atletih. To so možje, ki se s svojo močjo izkazujejo. Vir njihove velike moči ni toliko v obilnem telesu, kakor v pravilnem razvoju telesnih sil in gibčnosti udov.

Ne bojte se torej telesnega napornega dela, ki je primerno vaši osebi, da je le razumno zasnovano, ker daje moč telesu, utrjuje zdravje in odganja skušnjave. Toliko telesni kulturi; preidemo k dušni!

Duša je poglobitni del človeške narave, zato ima tudi večji delež pri kulturi. Podlaga vse dušne kulture je primerno znanje. Nevednost je pomajkljivost na človeku, ki mu ne služi nikdar v čast in korist. Dandanes so temeljni nauki ljudske šole predpogoj večje kulture, tako da mladenič in dekle, ki ne zna brati, pisati, računati in kar je še takih potrebnih reči, ne more dospeti do znatne kulture.

To pa je le splošna podlaga naše kulture, ker mora vsakdo poleg teh šolskih reči še pridobiti si zadostne stanovske izobrazbe in nekoliko znanja v državnopravnih, socialno-gospodarskih in narodnostnih razmerah. Ta vednost je zlasti potrebna onim, ki so vodniki pri občinskih, društvenih in javnih zastopih.

To znanje je pa treba vedno naprej gojiti, ponavljati in spopolnjevati, ker

se tudi zunanje prilike vedno izpreminjajo. V to je treba raznih pomočkov: knjig in listov, predavanj in šol.

To znanje se ozira le bolj na časno gmotno dobrobit človeka in je zato nezadostno; duša potrebuje še kaj boljšega in lepšega, to je spoznanje večnih resnic verske in нравne vsebine. Te resnice kažejo človeku njegov zadnji cilj in konec, njegovo srečo in blaženstvo, njegovo najvišjo popolnost. Zato ne more biti prave dušne kulture brez zadostnega znanja teh visokih resnic. Znanje krščanskega nauka je torej bistveni del krščanske kulture. Samo znanja olika, lepa obleka in spretni nastop še niso pravi znaki resnično omikanega človeka. Kdor je neveden v verskih rečeh, je velik revež in je mož brez prave kulture pri vsem svojem bogastvu ali znanju.

Teoretično znanje verskih resnic mora biti združeno s praktičnim versko-nravnim življenjem. Redna udeležba pri javni službi božji, očitno prejetanje sv. zakramentov, zunanja cerkvena disciplina za poste, prepovedane družbe, knjige, liste itd., vse to je oprava in orožje krščansko omikanega moža in žene.

Tudi nekoliko razgleda po svetu o stanju in delovanju katoliške Cerkve je en del prave krščanske kulture. Listi prinašajo mnogo takih novic o rasti in cveui pa tudi o zatiranju in propadanju cerkvenega življenja po raznih deželah; radi kaj takega čitajmo!

Cvet krščanske kulture so pa dejanske čednosti, ako se kažejo v življenju in delovanju človekovem. Modrost in razumnost je vodnica inteligentnega, omikanega moža; brez nje ni nobene prave kulture. Neumni, vih-ravi, leni in lahkomišljeni ljudje nikjer ne veljajo za kulturne osebe. Pravičnost in poštenost je človeku, v družbi živečemu, predvsem potrebna. Tatovi, goljufi, obrekovalci in krivičniki so oskrnjevalci krščanske kulture. Srčnost in velikodušnost, ki se ne straši težav in naporov, ki potrpljivo nosi težave življenja in stanovitno izvršuje dolžnosti do Boga, do bližnjika in do sebe, ta je potrebna možu, ki stoji v bojih za pravice in svetinje svoje in svojega naroda. Bojazljivci in godrnjači, omahljivci in tožljivci ne spadajo v vrsto ljudi krščanske omike.

Kaj naj rečemo o zmernosti in zatajevanju? Zmernost v jedi in pijači, čistost in skromnost so biseri v vencu krščanske kulture. Saj pijancev in raz-

stalnih načelih božje postave. Ker se pa dejanske čednosti v človeku ravno v tej poti razvijajo, je razvidno, da sta značaj in kultura tesno združena med se-

Br. dr. Lovro Pogačnik,
predsednik Z. O. — državni poslanec.

uzdancev vendar nihče ne bode prišteval omikanim ljudem.

Kultura in značaj sta navadno tesno združena med seboj. Značaj je nekak stanoviten način mišljenja in delovanja, ki si ga človek s svojo trdno voljo osnuje in izobrazí na temelju naravnih svojih podlag in nagnjenj po

boj. Le kreposten ali čednosten človek je značajan in res omikan; brez značajneži so tudi brez prave kulture.

Še ene lepe reči iščemo pri kulturi in ta je čut za lepoto in za ideale. Ta estetični čut je sicer nekoliko združen z dejanskimi čednostmi, vendar mora se gojiti in izpopolnjevati še po-

se bej. Zlasti čut za višje ideale in dušno lepoto je znak prave kulture. Ljudje nizkotne čuti, udani le grobem užitju, preklinjevalci, kvantači in bogokletneži so brez prave kulture, naj nosijo še tako lepo obleko in mogočne na-

slave in priimke. Kdor ne spoštuje resnice, pravice, nedolžnosti, devišstva, ta ni izobražen, ni omikan, ta ni kulturni človek. Koliko je torej vredna omika mnogih takoimenovanih inteligentov, sami presodite! (Konec.)

PRIPRAVA ZA JAVNE NASTOPE.

P. KR.

Že sedaj pošiljajo razna okrožja in odseki naznanila, kdaj se bode vršila javna telovadba. Tu bodo otvorili nov društveni dom, tam razvili novo zastavo in ob vsaki taki priliki gotovo ne sme manjkati javnega nastopa čilih Orlov. Je jako hvalevredno vsako tako orlovsko gibanje, še celo priporočljivo je, da ob vsaki priliki pokažemo svojo spretnost; je pa poleg tega še drugo jako važno vprašanje: Kakšni pa so ti lokalni nastopi? Bratje! Ni dovolj, da stopi takrat v vrsto Orlov vsak, tudi oni, ki celo zimo ni prestopil praga telovadnice, kaj še, da bi se oblekel v telovadno obleko ter poizkusil, so li še vse mišice zmožne obvladati svoj ud ali ne. Ej, bratje, navadno se je še tako dober telovadec pri javnem nastopu čudil samemu sebi, da je postal trd, neokreten, odkar ni redno pohajal v telovadnico. Noge so mu težke in neprožne, roke ga v ramenih in lahteh bolijo vsled natezanja mišic, dlan ga peče, če prime za drog itd. Vse to so samo znaki zanemarjenega telovadca! In kakšen je nastop takega nepripravljenega telovadca? Nobene vaje ne dokonča tako, kakor jo je on sestavil, prekine jo skoro pri vsakem drugem gibu. To so samo vzroki premale resnosti. Ni dovolj, da se dva večera pred nastopom telovadci zgovore, na katerem orodju in s katerimi vajami bodo nastopili. Nikakor tudi ni prav, da telovadec na javni telovadbi, ko stoji že pri orodju, vajo šele kombinira in se končno potolaži z mislijo: »bo že kaj ratalo!« Lahko si sedaj predstavljamo tak telovaden nastop, ko so vsi telovadci nepripravljeni, še celo načelnik nesiguren, nima nikakega načrta, po katerem naj se cel spored vrši itd., torej same ovire na vseh koncih in krajih!

Kaj naj storimo, da bomo šli preko teh ovir? V prvi vrsti naj bo vsak Orel toliko možat, da se zaveda, kaj je njegova dolžnost v telovadnici. Redno zahajati k telovadnim uram; ne čakati samo povelja brata načelnika ali voditelja, temveč sam poizkušati se-

staviti vajo, katero je videl na kakem javnem nastopu. Poizkušati vajo toliko časa, da jo obvlada! Prošiti boljšega telovadca, naj mu pomaga pri sestavi ali vezavi vaje, ni nikaka sramota ali ponižanje. Vsak bode novincu rad ustregel, kar bo v njegovi moči. Če se pa slučajno nova vaja takoj ne posreči, ni treba obupati ali pa se iz takega telovadca celo norčevati, temveč ga je treba z bodrilno besedo okorajžiti!

Ni potreba, da bi se na javnih telovadbah izvajale le najboljše in najtežje vaje, ampak vsaka še tako enostavna in lahka vaja pride do veljave, če jo izvršiš lepo in elegantno. Posebno važnost naj se polaga na dostop in odstop! Tu imajo bratje načelniki še mnogo, mnogo dela. Bratje okrožni načelniki naj one vaje, ki so se jih učili na tečaju 1. in 2. februarja t. l. nemudoma pokažejo in vadijo po vseh odsekih, ne jih ohraniti sami zase! Vsi bratje telovadci naj zahtevajo od svojega načelnika, da pokaže nove vaje. Načelnikova dolžnost pa je, da se udeležuje vseh tečajev, ki so nalašč za to prirejeni!

Sedaj, ko nas čakata tekma in nastop v Gorici, bi bilo pač želeli, da se vsi poprimemo telovadbe kar najbolj mogoče. Za tekmo je treba temeljite priprave. Že sedaj naj okrožja pregledajo svoje telovadce, koliko je zmožnih, da se tekme udeleže. V zgled in pa tudi v svarilo naj nam bode lanska tekma v Ljubljani, pri kateri je bil marsikateri telovadec neprijetno razočaran. Če se pa hočemo temu razočaranju odtegniti, moramo začeti takoj s predpripravami. Čim važnejši nastop se vrši, večje predpriprave je treba. Zatorej naj bodo vsi lokalni okrožni nastopi same predpriprave. Če bodo ti okrožni nastopi lepi in ogromni, smemo upati, da bodo tudi podzvezine in zvezine javne telovadbe krasne. Zatorej, bratje, ne čakajmo, da nas bode čas prehitel, ampak bodimo čuječi, da nas bodo javni nastopi našli pripravljene in sigurne.

MOŽ S KAMENITIM OBRAZOM.

IVAN PODLESNIK.

(Dalje.)

Rockefeller si je znal pridobiti z raznimi nepoštenimi sredstvi toliko vpliv na železnice, da jim je sam narekoval prevozne cene in tudi prepovedal prevoz izdelkov te ali one petrolejske to-

varne. Železniške družbe so prepozno izpoznale, da so si same vzgojile tirana. Nekatero so se jele upirati Rockefellerju. Kaj stori mož s kamenitim obrazom proti njim? Začel je podpirati

konkurenčne linije in ako ni drugače kazalo, tudi sam zidati železnice. Na ta način je pričel boj tudi proti nepokornim železniškim družbam in odšel iz tega boja kot zmagovalec.

Ko so postale na ta način železnice orožje v Rockefellerjevih rokah, je začel mož to orožje še bolj kruto vihteti nad posameznimi tovarnami za petrolej. Skoro neverjetno se sliši, da je imel tako moč, da je narekoval poljubno cene petroleja in nakazoval kraje, kamor so oddajale svoje produkte. Bil je že skoraj neomejen gospodar čez farme, kjer se je pridobivalo surovo olje, čez večji del rafinerij in čez železnice.

Trgovska zbornica v Pittsbugu poroča leta 1876., da je samo tamkaj uničenih 21 rafinerij, ki so imele nad dva milijona dolarjev obratnega kapitala in nad 3060 uslužbencev. Neki Clarke, sin nekdanjega Rockefellerjevega gospodarja, je poročil hčer bogatega posestnika velike petrolejske tovarne. Rockefeller si ga je izbral za žrtev. Kot bi odrezal, ni mogel Clarke več svojega petroleja oddati. Železnice niso hotele njegovega blaga več prevajati in po kratkem času je bil Clarke primoran tovarno za nizko ceno prodati.

Tovarna Bernheimer je imela že od leta 1861. v lasti veliko petrolejsko rafinerijo. Obratni kapital je popolnoma zadostoval in tudi izdelki tovarne so bili glede kakovosti na višku, tako da je mogla tovarna z vsakomur konkurirati. Od leta do leta se je podjetje povečevalo, tako da je moglo izdelovati letno stotisoč sodov petroleja. Kar nanekrat, pripoveduje Bernheimer, pa nismo mogli več konkurirati. Prevozne cene po železnicah so se nam povišale. Nekateri železnice so nam ustavile prevoz, češ, da nimajo voz na razpolago, druge nam niso hotele dovoliti popustov (refakcij), in tako smo bili po dveletnem brezuspešnem boju primorani tovarno prodati — Rockefellerju.

Rockefeller je ustanovil družbo »Standart Oil Co«. To je bila nekaka zveza vseh velikih lastnikov tovarn za petrolej. Ta družba, ki jo je imel v rokah Rockefeller, je vodila trgovino, narekovala cene, skrbela za zadostno produkcijo itd. Ker so pa nekateri člani te družbe kazali še preveč samostojnosti,

kar Rockefellerju ni bilo všeč, je zasnoval z juristom D o d d o - o m novo družabno obliko — t r u s t.

Kaj je trust?

Amerikanec Cook je pisal l. 1887.: »Trust je združitev več konkurenčnih podjetij pod eno upravo. Te združitve namen je znižanje produkcijskih stroškov, povišanje prodajnih cen in uravnanje izdelovanja v posameznih podjetjih. Ker je to združitev močnih, doseže lahko s silo, da se druga podjetja trustu priklopijo, če ne, pa jih zveza uniči. Organizacija trusta je skrivna in zvita. Trust je mojstrsko delo moderne kupčijske prebrisanosti, spomenik američanskega ženija in simbol američanske pohlepnosti.«

Da bo organizacija trusta jasnejša, naj jo pojasnim na sledeči primeri: V mestu K. je deset mesarjev. Osem izmed njih se združi. Domenijo se, da bodo skupno nakupovali živino, plačevali po dogovorjeni ceni in prodajali tudi za dogovorjeno ceno meso. Dva izmed desetih se nočeta pridružiti osmim. Začne se boj med združenimi osmimi in ostalima dvema. Združeni se domenijo, da bodo prodajali meso zelo ceno. Ostala dva ne moreta tako ceno prodajati in izgubita vsled tega kupce. Po kratkem času sta postavljena pred odločitev: ali se vdati, ali pa prenehati. Pamet jima pravi, da se vdasta. Sedaj so vsi združeni, sami gospodarji in delajo lahko s cenami, kar hočejo. To je princip gospodarskih združitvev, princip, ki sili strniti posamezne moči v celoto, da zraste velika moč, sila, kateri se mora vse kloniti. Ako ima taka združitev tudi нравno podlago, je dobra, kar vidimo pri naših zadrugah, ki imajo samo namen pomagati zlasti kmečkemu ljudstvu. Trusti pa nimajo nobene višje podlage kot samo namen, strniti silo denarja v še večjo silo, da nastane reka požrešnosti, ki preplavi vse in uniči, če treba, v korist posameznikov tisoče in tisoče družin. Je res v čudovito, strašno zvezo vtelešena pohlepnost, katere moč sega po vsem svetu, katere delo so štrajki, vojske, draginja, brezdelnost na eni, brezmejno bogastvo na drugi strani.

Mož s kamenitim obrazom in srcem je še danes vladar trustov.

(Dalje.)

PROSTE VAJE.

(Dalje.)

Gibi nog.

Gibom rok sorodne gibe nam je mogoče izvajati tudi z nogami, v kolikor nam to dovoljuje telesni ustroj. Tudi imenovanje gibov nog se popolnoma naslanja na ono gibov rok: n. pr. prednoženje, odnoženje, zanoženje, vzeto visoko ali nizko, v desno ali levo. Ti gibi so izvedeni zmerno, če prosto dvignjena noga tvori s stojno kot 45 stopinj in je torej poševna; gib je pa izveden visoko, če se druga noga dvigne za 90 stopinj do vodoravne lege v pred-, od- ali zanoženju.

Poleg teh iztegnjenih leg nog imamo tudi skrčene. Ravnotako kot pri gibih rok razločujemo tudi upognjenje in skrčenje in istotako pri iztegnjenju proženje in suvanje. Pri borilnih vajah imamo tudi še posebne brce. Pri teh gibih je bila noga dvignjena prosto v zraku in se imenuje prosta noga, druga pa, ki obstoji na svojem mestu, pa je stojna noga.

Stoja in izmena stoje.

Stojimo, kadar nosita nogi celo telesno težo in pri tem mirujemo. Po tem odstavku se bomo ozirali le na drže nog. Predvsem delimo stoje v iztegnjene in skrčene.

Iztegnjene stoje.

Pri teh sta obe nogi v kolenih docela napeti. Navadna iztegnjena stoja je osnova vsem gibom in jo zavzamemo pri vajah na povelje: Pozor!

Ker sta peti skupaj in počivata na tleh, se imenuje petna stoja. Nogi sta v kolenih docela napeti in sklenjeni, prsti nog so narazen za širino enega stopala. To je navadna petna stoja. Če pa peto dvignemo, da torej stojimo le na prstih, je to vzpetja stoja, gib se imenuje v z p e t j e. Če pa eno nogo odmaknemo od druge, dobimo več različnih stoj.

1. **Nožne stoje.** Pri nožnih stojah, izvedljivih iz petne na ta način, da se ena noga odrine od druge, ki ostane cel čas mirna, za kakih 50 cm naprej v stran ali nazaj, da se ta dotika tal le z iztegnjenimi prsti; cela teža telesa pa ostane mirni, stojni nogi. Druga mora biti v kolenu in stopalu docela napeta. Z ozirom na smer gibajoče noge

razločujemo prednožno stojo, zanožno stojo v istoimensko stran. Odnožna stoja v drugoimensko stran se imenuje tudi prekrižna stoja. Ta se lahko izvede pred stojno nogo ali pa za njo.

2. **Druge vrste stoje so k o r a č n e.** Pri teh izvede gibajoča noga korake in stopi pri tem na celo stopalo; tudi mirna noga obstane na celem stopalu, teža telesa počiva enakomerno na obeh nogah. Imamo **p r e d k o r a č n o**, **o d k o r a č n o** in **z a k o r a č n o** stojo. Pri teh koračnih stojah ohrani stopalo noge, ki je izstopila svojo prvotno smer, katero je imelo v petni stoji.

3. **Iz petne stoje** moremo izvesti še na drug način te stoje, namreč potom poskoka. Pri tem iz petne stoje poskočimo navzgor, v zraku nogi razkoračimo in tako skočimo na cela stopala z razkoračenimi nogami. Imamo dvojne razkoračne stoje, in sicer razkoračno stojo naprej (prekoračno). Pri prvi sta obe nogi vsaka na eni strani prvotnega stojišča jednako oddaljeni, pri drugi pa je ena noga pred, druga ravno toliko za stojiščem.

4. **K o r a k i.** Korak izvedemo, če z eno nogo izstopimo na celo stopalo in pri tem stojno nogo dvignemo do stoje na prstih in tako preidemo v zanožno stojo. Teža telesa počiva na nogi, ki je izvedla korak. Imamo predkorak, odkorak in zakorak.

5. **Iz stopne stoje** so tiste stoje, pri katerih izvedemo korak in pri tem nogo, ki je ostala na mestu, dvignemo v zrak in tako izvedemo noženje. Sicer se pa izvedo ravno tako kot koraki. Imamo izstopno stojo naprej, vstran in nazaj.

6. **O b r a t i.** Obrati so gibi prostih vaj, dasiravno se jih učimo pri redovnih vajah; kajti to so prvine redovnih vaj, kakor korakanje. Vsak navaden obrat, to je obrat iz petne stoje, sestaja iz dveh gibov, in sicer iz obrata, potem katerega se s stranjo zasuka istoimenska noga, zasuča na mestu na peti, druga pa ostane s prsti na prvotnem mestu, dvigne peto in tako preide do zanožne stoje. Drugi del pa je prinoženje — zanožna noga se prisune stegnjena k prvi v petno stojo, v doseženo smer. Dalje imamo obrate na eni sami

nogi, medtem ko je druga v zraku stegnjena ali skrčena. Pri tem se obračamo na peti ali na prstih. Dalje imamo obrate v nožnih in koračnih stojah.

7. **L o k i.** Z nogama moremo izvajati tudi loke, in sicer v zraku visoko ali nizko ali pa drsajoč s prsti po tleh. Največji lok, izveden brez kakega obrača, ima obseg enega kroga.

8. **P o s k o k i.** Poskoki so gibi nog, kjer se s pomočjo prožnosti nog vržemo v zrak in zopet doskočimo na tla v isto stoji, iz katere smo poskočili, ali pa v letu to izpremenimo in tako seskočimo

v drugo. Preden skočimo, se odženemo s prsti in smo tako en hip v vzpetju. Imamo skoke v petni stoji brez in z obratom. Omenili smo tudi skok do razkoračne stoji in nazaj, do petne stoji. Lahko skačemo tudi v razkoračni stoji brez ali z obratom v letu. Skačemo lahko na eni nogi in preskakujemo tudi drugo. Važni so poskoki s prisunom, kjer se raznoženi nogi stakneta, in sicer se ena prisune drugi in druga se takoj zopet takorekoč odbije v nasprotno stran do nasprotnega noženja ali nožne ali koračne stoji. (Dalje.)

ORLOVSKA POŠTA.

BRATSKI ODSEKI!

Za nastope Orlov v poletnih prireditvah priporoča Zveza odsekom upoštevanje sledečih načel:

1. Večina okrožij priredi to leto tabore, združene z daljšim izletom. Po možnosti se naj vrše tabori fantov. Če se jih udeležijo dekleta, ne smejo jih Orli spremljati ne na tabor, ne na potu domov. Naraščaj naj ne hodi na tabore z odraslimi Orli.

2. Ko so Orli v pohodu ali na taboru, se morajo vzdržati kajenja. Orel v uniformi mora vedno pozdraviti duhovna.

3. Opozarjamo odseke, da se morajo Orli glasom že objavljenega sklepa Zveze strogo vzdržati žganja. Pri skupnih nastopih, zlasti v krojih, morajo Orli vedno paziti na treznost. Kdor se v kroju upijani, mora biti takoj izključen iz orlovskih vrst.

4. Ko pridejo Orli na pohodu mimo znamenja, pozdravi le načelnik; če gredo Orli posamezno v kroju mimo znamenja, pozdravi vsak sam z navadnim orlovskim pozdravom (roko ob čepici). Pri pohodu mimo cerkva, kjer je Najsvetejše, poveljuje načelnik skupni pozdrav.

5. Za navadne nedelje priporoča Zveza odsekom proste izlete v naravo. O izletu naj sklepa vedno odbor. Na prostem naj se vrše rajalni nastopi, družabne igre, tekanje, metanje, deklamacije itd. Izleti naj so posvečeni v prvi vrsti zabavi. Taki izleti posebno utrde medsebojne prijateljske vezi. Podrobnejša navodila je in bo prinašala »Mladost«. Posebno se priporočajo taki izleti naraščaju.

6. Odsekom se priporoča v poletnem času intenzivna agitacija za »Mladost«. Naj ne bo Orla brez »Mladosti«. Širite jo tudi med druge fante!

7. Nošnja bander in neba pri procesijah: Kjer so drugi fantje in možje na razpolago, naj se Orli nikar ne silijo v ospredje!

8. Odsek naj prijavi vsakega fanta, ki se preseli v Ljubljano ali pride k vojakom, Zvezi, v drugih slučajih pa odseku ali pa g. župniku dotičnega kraja.

Za Zvezo Orlov:

Dr. Lovro Pogačnik l. r.,
t. č. predsednik.

Janko Hočevnar l. r.,
t. č. tajnik.

IZ SEJ PREDSEDSTVA Z. O. IN K. P.

Seja dne 7. maja 1914:

1. Izlet v Gorico:

a) glede sodelovanja orlovskih godb pri uradniških zveznih in Podveznih prireditvah se določijo, da ne smejo zahtevati nikake nagrade, kvečjemu kak znesek za porabo glasbil, o čemur se obveste vse orlovske godbe;

b) za spominski znak na izlet v Gorico se preskrbe načrti.

2. Poročilo o delovanju okrožij:

a) Okrožja ljubljanske okolice: D. M. v Polju, Šentpetersko v Ljubljani, Št. Vid nad Lj., Vič, Vrhnika in Šmarje so osnovala ožjo okrožno zvezo o priliki mladeniškega tabora na Šmarni gori.

b) Okrožne prireditve: Vel. Lašče: mladeniški tabor pri Sv. Gregorju o priliki blagoslovljenja društvenega doma. — Skofja Loka: tabor na Suši pri Železnikih 1. junija 1914. — Idrija: tabor na Ledinah dne 28. junija t. l.

S tem bi bil zaključen seznam okr. mladeniških taborov. Razveseljivo je, da bo imelo vsako okrožje na Kranjskem svoj mladeniški tabor oziroma javno telovadbo. Okrožja se pozovejo, da določijo natančen čas, da K. P. pravočasno določi govornike.

Seja dne 28. maja 1914. Navzoči: dr. Adlešič, Hočevnar, Jeločnik, Kos, Kržan, Pirc, dr. Pogačnik, prof. Puntar, Tomažič, Turšič, Vrhovec.

Dnevni red:

1. Izlet v Gorico:

a) Na odseke se razpošlje okrožnica, katere besedilo se odobri;

b) vsak udeleženec posebnega vlaka prispeva 1 K za režijske stroške;

c) odobri se načrt za spominski znak, katerega je izgotovil član šentpeterskega Orla br. Al. Grčar, besedilo vsebuje verz iz orlovske himne »Domu gradimo slavo in čast! — Gorica — 1914«;

d) okrožnica vaditeljskega zbora K. P. glede sestave okr. tekmovalnih vrst in okrožnih tečajev se odobri.

2. Prireditve:

a) Okrožij: Srednjevpavsko okrožje v Sempasu dne 12. julija 1914 javno telo-

- vadbo. — Okrožje Kamnik v Ihanu dne 19. julija 1914;
- b) Podzvez: Štajerske v Trbovljah. — Kranjske za Dolenjsko v Trebnjem.
3. Na odseke se razpošljejo navodila za nastope Orlov ob poletnih prireditvah.
4. Na jesen se priredi mladeniški tabor v Belikrajini, leta 1915. pa večje orlovsko slavlje.
5. Raznoterosti:
- a) Določijo se govorniki za orlovske prireditve;
- b) br. dr. L. Pogačniku častita Zvezino predsedstvo o priliki njegove izvolitve državnim poslancem;
- c) Zvezino in Podzvezino predsedstvo se udeleži oficialno procesije sv. Rešnjega Telesa pri Sv. Petru;
- d) uredi se več notranjih zadev odsekov: Vič, Ribnica;
- e) br. dr. Pogačnik priobči v »Slovincu« o »Mladosti« kritično razpravo;
- f) vaditeljska tečaja v Šmartnem pri Litiji in v Kranju se odobrita, vaditeljski zbor K. P. pošlje vaditelja;
- g) priglasi za izlet v Gorico se sprejemajo do 15. julija t. l. Po 15. juliju preneha pri-glaševanje radi ureditve vlaka. Zato se priporoča odsekom točnost in natančnost. — Podrobnosti o goriškem izletu kakor tudi vozni red objavi prihodnja »Mladost«.
- Jos. Pirč.

KRANJSKA PODZVEZA.

Obsavsko okrožje je imelo svoj 5. redni občni zbor dne 1. marca t. l. v »Društvenem domu« v Šmartnem pri Litiji. Udeležilo se ga je 41 bratov iz odsekov Šmartno, Zagorje, Prežganje in Vače. Predsednik br. Oroslav Bric pozdravi zborovalce, predvsem br. dr. J. Adlešiča kot zastopnika Z. O., katerega predlaga za častnega predsednika zborovanja in mu podeli besedo. Br. dr. Adlešič je nato v prelepem govoru razložil pomen taborov. — Br. tajnik poroča: V okrožje spadajoči odseki štejejo skupno 124 članov. Na novo jih je pristopilo 20, odstopilo 12, pri vojakih so 3. Izletov so imeli odseki 11, sej 17, predavanj 116, govorniških nastopov 6. »Mladosti« imajo naročenih 85, Katoliškega shoda se je udeležilo 84 bratov. Okrožje je imelo tri seje. Dopisov je prejelo 48, poslalo 46. — Br. blagajnik poroča: Dohodkov je bilo 30 K, stroškov 70 h. Prebitok od 1. 1912. 100 K 46 h, torej ostane v gotovini 129 K 76 h, kar je naloženo v hranilnici. — Br. načelnik poroča: Telovadcev šteje okrožje 81, med temi nekaj nedoraslih. V okrožju je bilo 322 telovadnih ur, oziroma večerov; poučevale so se redovne in proste vaje, manj orodna telovadba. Povdarja, da se morajo bratje v bodočem letu bolj oprijeti redovnih in prostih vaj, da bomo vsaj v teh dobro izvežbani, ako na orodju nismo. V to svrhu bo večkrat obiskoval odseke. Okrožni vaditeljski zbor je imel dve seji. Orodja ima okrožje: 3 drogove, 1 železno in 2 zasilni leseni bradlji, 1 kozo ter nekaj manjšega orodja. Uniform šteje 80, trobentačev 20. Na katoliški shod je dalo okrožje 50 telovadcev. Kot priprava za katoliški shod sta se vršila dva telovadna tečaja. Vzrok, da okrožje ne more napredovati v telovadbi, je ta, ker odseka Prežganje in Vače nimata nikakih prostorov za

telovadbo in sta navezana le na lepo vreme. — Na podlagi dr. Adlešičevega govora in članka v »Mladosti« o taborih se sklene prirediti dne 24. maja t. l. mladeniški tabor na Sv. Gori pri Litiji. — V odbor so se izvolili: predsednikom br. Jožef Gale, načelnikom br. Martin Perme, tajnikom br. Janez Filipič, blagajnikom br. J. Hrastelj (Zagorje). — K slučajnostim se oglasi br. dr. Adlešič, ki priporoča okrožju skrb za gojitev naraščaja in agitacijo za razširjanje »Mladosti«. — Slednjič govori br. Gale o malodušnosti, ki se je že več ali manj polotila vseh odsekov in o poglavitnih napakah, ki mladeniče odvrtaajo od organizacije. Povdarja, da se polasča fantov navadno duševna lenoba. Pred vsem naglašja, naj bi se skrbelo, da se člani po posameznih odsekih ne bodo vdajali duševnemu brezdelju. Zato nasvetuje, naj bi se uvedla po vseh v okrožje spadajočih odsekih pozimi, ko imajo fantje mnogo časa, šola domačega izobraževanja. Poda načrt za izpeljavo te šole, ki je sledeči: Predsednik odseka ali kak drug za to sposoben član sestavi pismene naloge v obliki vprašanj in jih razdeli med člane, kateri naj bi potem pismene odgovore sestavili v kolikor mogoče čedni obliki. Za podlago vprašanj in rešitev istih naj bi služili članki »Mladosti«, »Bogoljuba« in drugih listov. Namen te šole bi bil: fantom dati priliko, da bi svoj presti čas porabili v samoizobražbo na podlagi dobrega berila. S tem bi jih prisilili, da bi bolj natančno in z vžitkom brali našo »Mladost«. (Op. ur.: Zelo pametna misel, ki jo priporočamo tudi drugim okrožjem.) Slednjič opominja brate, naj se z veseljem oklenejo načel orlovskih ter naj pogumno vztrajajo na začrtani poti. — S tem se zborovanje sklene. Fantje so se razšli polni navdušenja in načrtov za bodočnost. Na zdar!

Šentruperško okrožje. Dne 5. aprila smo imeli občni zbor v Trebnjem. Vsi štirje odseki so poslali svoje zastopnike. Ker se je br. predsednik oženil in odstopil, je otvoril občni zbor br. podpredsednik V. Kavčič. To-le je kratko poročilo iz preteklega leta: Ustanovilo se je naše okrožje dne 20. aprila 1913. Okrožno predsedstvo se je sešlo petkrat k sejam. Dasi je bilo dosti vneme in se je marsikaj lepega in koristnega sklenilo, vendar okrožje ni pokazalo bogve kako velikega napredka. Vzrok: pomanjkanje članov, pomanjkanje discipline. — Okrožje je nastopilo javno dvakrat: pri katoliškem shodu v Ljubljani in pri otvoritvi društvene dvorane v Št. Janžu dne 6. julija 1913. — Bilo je tudi več telovadnih tečajev. — V blagajno je plačal vsak odsek po 5 K. — Ker je v Trebnjem odsek najmočnejši in najbližje železnice, se na splošno željo prestavi sedež okrožja v Trebnje tako, da se imenuje naše okrožje od-slej trebanjsko okrožje. — Po dolgem obravnavanju se določi, da priredi okrožje meseca junija javno okrožno telovadbo v Trebnjem. — Pri volitvah so bili izvoljeni: predsednik br. V. Kavčič (Št. Janž), tajnik br. M. Sila (Trebnje), blagajnik br. Ign. Cugelj (Št. Rupert), načelnik br. Fr. Zupančič (Trebnje), revizor br. L. Erzín (Št. Rupert). — S korajžo na novo delo!

Okrožje Vel. Lašče. Občni zbor okrožja je bil 26. aprila t. l. v Velikih Laščah.

1. Poročilo (predsednik J. Hafner): Po

zadnjem občnem zboru je imelo okrožje 3 seje. Preselila sta se br. načelnik in predsednik, na njiju mestu pa izvolila br. A. Drobnič in J. Hafner. V tej dobi sta br. načelnik in predsednik nadzorovala in vodila priprave odsekov za ljubljanski zlet in izvršila revizijo. Priredila sta se dva izleta na Malo Slevico in v Škocjan; zleta v Ljubljano se je okrožje v povoljnem številu udeležilo. — Okrožno predsedstvo je po svojih močeh vršilo svojo dolžnost; vendar so uspehi pičili, čemur so vzrok največ naravne zapreke odsekov. Tako n. pr. se je moral odsek Rob, ki ga ni bilo nikakor mogoče poživiti, razpustiti.

2. Poročila odsekov. Za odsek Vel. Lašče (preds. Hafner). Delovanje odseka je nezadovoljivo. Odšla sta zapored dva načelnika z doma; člani so se udeleževali vaj tako neredno in v pičlem številu, da se je moralo za pol leta z njim prenehati. Od občnega zbora 6. januarja t. l. je nekoliko boljše. Nakupile so se palice, zbralo naraščaj (10). Manjka vadiatelj in ker noben član ne mara izvežbati se, bo težko izboljšati stanje odseka. »Mladosti« imata, odkar se je za 1 K podražila, samo še dva člana (1 duhovnik in 1 mož). (Zalostno! O. ur.) Krojev 50, članov pa (delujočih) 17. Poizkusilo se je vse mogoče, da se odsek poživl, pa zastonj. Odsek Vel. Lašče, kam jadraš?! — Za odsek Dobropolje (nač. A. Drobnič): 36 članov, 18 naraščaja, ki dobi svoj kroj; »Mladosti« 10. Vsled odsotnosti načelnikove je delo zaostalo, pa bodo vneti člani s pridno vajo v nekaj tednih zamujeno popravili. Odsek kaže, da ima dosti življenjske moči in veselja do dela. — Za odsek Sveti Gregor (F. Dolšak): 36 članov, 5 »Mladosti«, 12 naraščaja. Telovadi se dvakrat mesečno. (?) Odsek je priden pri delu, na odru in večkrat nastopi pri cerkvenih prireditvah. — Odsek Škocjan ima godbo, a se vsled izseljevanja bori za obstoj. Brez izredne moralne in gmotne požrtvovalnosti g. predsednika župnika Jereba bi se ne mogel vzdržati.

3. Posvetovanje o sprejemu odseka Krka v okrožje, ker se je okrožje Krka združilo. Odsek se soglasno sprejme v nadi, da bo okrožje okreplil in ne obremenil.

4. Volitev. Izvolijo se za predsednika J. Hafner (obnem tajnik), podpredsednik A. Škulj, načelnik A. Drobnič, podnačelnik Fr. Rebolj (načelnik odseka Krka), blagajnik J. Jelenc, odborniki F. Gruden, Jan. Dolšak (Sveti Gregor).

5. Slučajnosti. Kjer so za to ugodne razmere, naj se uniformira naraščaj po navodilih »Mladosti«. Odseki se polnoštevilno udeležijo otvoritve Gregorskega Doma, drugih prireditvev po možnosti. — Mladeniški tabor bodi o priliki slovesne otvoritve Doma pri S. Gregorju.

Ribniško-sodraško okrožje.

Binkoštni ponedeljek 1. junija se je zbralo pri Novi Štiti okrog 50 Orlov iz Ribnice in Sodražice, da osnujejo pod zaščito Matere božje skupno okrožje. Po slovesnih litaniyah se je otvorilo zborovanje v veliki dvorani g. gostilničarja Fajdige. Za predsednika je bil izvoljen č. g. dekan Skubic, za podpredsednika pa č. g. župnik Traven in župan Lovrenčič. Gosp. predsednik nato pozdravi navzoče ter podeli besedo br. Skrabcu, ki predava o dolžnostih

Orla v privatnem in javnem življenju. V lepo zasnovanem govoru pozivlja brate na skupen odpor proti sovražniku narodnih in verskih svetinj. Ob spominu na žalostne čase turškega nasilja umestno primerja današnje Sokole z nekdanjimi janičarji, ki so na domači grudi prelivali kri lastnih bratov. Po zgledu domoljubnega ratarja stare slovenske korenine mora stati Orel neustrašeno na braniku ter z bistrim očesom čuvati zlasti mladi naraščaj ter po možnosti udeleževati svoje moči na gospodarskem in socialnem polju. Predpogoj uspešnemu delu mora biti Orlu živa vera ter življenje po nji. Narod brez vere in zvestobe do verskih načel je podoben hromemu človeku brez življenjske sile. Zato, bratje, v boj v trdni zavesti, da se borimo za najdragocenejši biser, za sveto vero in domačo grud! Nato so govorili še gg. župan Lovrenčič, župnika Traven in Lavrenčič ter prof. dr. Trdan, kažoč na smotrnost in moč vzajemnega dela. Nova Štifta, ki je vsakemu ribniškemu rojaku celo v tujini najmilejši kraj, naj bi postala ognjišče in nepremagljiva trdnjava za bratsko zbliznanje in vzajemno delovanje okoliških Orlov. Pasti morajo vse osebnosti, ki so tupa-tam kalile napredek. Orlovska organizacija mora biti poštenemu slovenskemu sinu predvsem šola jeklene značajnosti, katere dostikrat pogrešamo. Ob sklepu zborovanja je g. predsednik z zahvalo za obilno udeležbo združil željo, naj se zaneprej začne nova doba v ribniško-sodraškem delovanju. — dan.

Škofjeloško okrožje.

Po lepo uspelem taboru v Suši dne 1. junija so Orli skupno odkorakali v Železnike na svoj okrožni občni zbor.

Br. predsednik otvori 4. redni občni zbor in v imenu okrožnega odbora in vadiateljskega zbora poda sledeče poročilo:

Najvažnejša skrb odbora in vadiateljskega zbora je bila Zvezina prireditvev v Ljubljani ob priliki katoliškega shoda. Okrožni telovadni tečaj se je vršil v Škofji Loki 17. julija, v Selcih pa 15. avgusta. Revizija vseh odsekov se je izvršila takoj v juniju. V Ljubljani je iz okrožja nastopilo pri prostih vajah 25 članov, na orodju pa 10. Svirala je na čelu Orlov bratska okrožna godba iz Selc. Zvezinega tečaja v Ljubljani od 26. do 30. decembra so se udeležili 3. Druga okrožna revizija se je izvršila letos v mesecu maju. Iz revizije se razvidi ta-le statistika:

1. Naraščaj obstoji v vseh bratskih odsekih razen v Škofji Loki.

2. Abstinente od žganja so zvečine vsi, popolni abstinente so le v Selcih.

»Mladosti« imajo nad 15 naročenih vsi odseki razen v Železnikih.

4. V okrožju je: Vseh uniformiranih članov 115, izvršujočih telovadcev 53, naraščaja 72.

5. Orodje: 3 drogi, 2 bradlji, 1 krog, 1 koza, 1 plezala, 3 ročki, 3 skoki in 60 palic.

To delo se je uravnavalo v petih okrožnih sejah.

Preide se k volitvi novega odbora in vadiateljskega zbora. Zvečine soglasno se izvoli sledeči odbor: Matej Tavčar, kaplan, predsednik; Anton Platiša, podpredsednik; Jožef Megušar, tajnik; Janko Drešar, kaplan, tajnikov namestnik; Pavel Tavčar, blagajnik; Janez

Pušar, blagajnikov namestnik. — Vaditeljski zbor: Janez Pušar, načelnik; Franc Bertonec, podnačelnik; Janez Kožuh, Gašper Langerholz, Matej Solar, Lovro Kobler.

Program za bodoče delo:

1. Dne 26. jul. se priredi v Selcih okrožna javna telovadba.

2. Dne 19. julija se vrši okrožni zlet k taboru »Sv. vojske« na Brezje.

3. Za Gorico odseki zbirajo sklad in okrožje postavi eno vrsto na tekmo.

Popoldne od 3. do 5. ure se je pod vodstvom br. okr. načelnika vršil telovadni tečaj.

Fantje, krepko na delo! Na zdar!

Trnovo—št. Peter. Tudi v zadnjem kotu naše dežele še živimo in lahko rečemo, da smo še dosti živahni. To je pokazal 4. okrožni občni zbor kraškega, t. j. trnovsko - šentpeterskega okrožja. Na občnem zboru nas doseđanji predsednik navdušeno pozdravi kot bodoče moževoditelje v teh krajih. Z veseljem in živio-klici pozdravimo vest, da kandidira v naših krajih deželni tajnik br. Pogačnik. Po poročilu brata okrožnega načelnika Zajca šteje okrožje 88 članov. S telovadnim orodjem smo dobro preskrbljeni. Za predsednika je v občo zadovoljnost ponovno izvoljen br. Strnad, c. kr. davčni upravnik, ki se kljub svoji službi in obilici drugega posla z veseljem daruje za svoje okrožje. Za okrožnega načelnika je vnovič izvoljen tajnik hranilnice v Trnovem, br. Zajc.

Kranj. IV. občni zbor Orla v Kranju se je vršil v nedeljo, dne 6. aprila 1914, v dvorani »Ljudskega doma«. Udeležilo se ga je okrog 20 članov. Predsednikovu bodrilnemu nagovoru so sledila poročila odbornikov, ki so bila vsa v redu, razun poročila o telovadnih urah in povprečnem obisku. Brat tajnik Srečko Žumer je izrekel še enkrat v imenu odseka toplo zahvalo bivšemu predsedniku Orla dr. Jakobu Kotnik, da se je z njegovo pomočjo Orel prebudil iz začasnega spanja. Po prečitanih poročilih se je konstituiral sledeči odbor, kateri je bil tudi soglasno sprejet: predsednik Ivan Kogovšek, podpredsednik Fr. Gorjanc, načelnik Vinko Bonač, podnačelnik Andrej Dobrovoljec, tajnik Srečko Žumer, blagajnik Filip Šorli, odbornika Janko Štele in Valentin Fister, vadiitelj Andrej Šorli. Iz poročil odbornikov smo dobili sliko o delovanju odseka v preteklem letu. Priznati moramo, da ni bilo v dobi 360 dni skoro nikakega vidnega napredka, čeprav se je odsek udeležil večjih slavnosti in priredil nekaj izletov. Manjkalo nam je notranjega življenja in požrtvovalnosti. Toda, bratje, ali bomo tarnali in obupavali pri tako resni organizaciji? Skupno delovanje nas vseh kakor tudi posameznikov bo odločevalo napredek Orla! Oklenimo se resno svoje organizacije, poje klenimo našo voljo, pokažimo Kranju v kratkem svoje prenovljene in poživljene vrste! To bo v ponos nam samim! V preteklosti je bila načelnica našega odseka komodnost in malobrižnost, a sedaj imejmo pred seboj novo dobo, ki mora biti junška. Naša kri naj se samo pomladi in cel odsek bo navdušen. Bratje naprej, neustrašeno naprej!

Št. Peter na Krasu. Od nas ni bilo že dolgo nobenega glasu, pa vendar se je naš odsek znatno poživil. Število izvršujočih članov je

narastlo na 22. Telovadimo prav pridno in se z navdušenjem pripravljamo za javno telovadbo notranjskih Orlov, ki se bo vršila pri nas dne 19. julija. Že sedaj prosimo vse bratske odseke po Notranjskem, naj na to našo prireditev računajo ter se je gotovo udeleže. Naš odsek pristopi vsako leto, odkar je ustanovljen. korporativno v adventu in postu k sv. obhajilu. Letos smo vsled želje našega načelnika J. Svetka izbrali za to dan njegovega godu, praznik sv. Jožefa. Kako je bil ta dan lep! Tega dneva so bili tudi naši stariši zelo veseli. — Gospod Franc Križaj, tukajšnji trgovec, nam je napravil in podaril telovadne kroje. Blagemu gospodu se prav iz srca zahvaljujemo za njegovo naklonjenost. — Gospod župnik, ki se zelo trudi za naš odsek, nas je vzpodbujal k vztrajnosti. Gospodu župniku smo za trud in ljubezen do Orla prav hvaležni. Bratje Orli, le korajžno naprej!

Sestro. Na velikonočni ponedeljek se je pri nas vršil občni zbor Orla. Tajnik poda pregled prejšnjega leta: majnika smo dobili novo društveno zastavo; 32 se nas je udeležilo katoliškega shoda v kroju; imeli smo redna predavanja in telovadbo. V slovo bratoma, ki sta šla k vojakom, smo priredili igro »Andrej Hofer«. Predsednik povdarja: Podlaga je trdna. Prvih 35, ki so ustanovili Orla, še stoji. Pozneje so pristopali nekateri za par mesecev, pa zopet odhajali. Treba bo začeti z naraščanjem. »Dom« je brez dolga, orodje plačano, zastava plačana. Denarne skrbi nas ne bodo morile; toliko bolj se posvetimo delu za izobrazbo duha in telesa. Nato so bile volitve in so bili izvoljeni sledeči: predsednik g. kaplan Jožef Muren, podpredsednik Franc Peterca, tajnik Jožef Pogačar, blagajnik Janez Keber, odbornika Pleško Jak., Štrubelj Martin, načelnik Franc Gašperšič, podnačelnik Janez Mojskrlic, vadiitelj Jager A., Janez Keber, Pleško Janez, Hlabič Mihael.

Št. Vid nad Ljubljano. Iz našega letošnjega občnega zbora nam je poročati »Mladosti« sledeče: Br. predsednik L. Turšič otvarja zbor omenjajoč, da obilna udeležba kaže zavednost fantov. Poda splošen pregled, iz katerega je razvidno, da je Orel v tem letu dobro deloval in v marsičem napredoval. To so potrdila tudi poročila posameznih funkcionarjev, ki so bila vsa navdušeno sprejeta. Pri slučajnostih se je sklenilo in priporočalo, naj se Orli varujejo medsebojnih preprirov, naj vsak nosi orlovski znak ter da naj vsak s svojim življenjem in obnašanjem daje ljudstvu dober vzgled. Gospod župnik V. Zabret je navdušeno vnel fanto za vse čednosti, zlasti treznost, varčnost in čistost. Br. predsednik pa je v sklepem govoru na podlagi izreka: »Krepka roka, zdrav razum, v srcu radost in pogum — za Boga in domovino« krasno razvijal pravita čednosti, ki naj dičijo vsakega Orla. — V odbor so bili izvoljeni: Predsednik L. Turšič, podpredsednik Al. Jeločnik, tajnik Št. Erman, blagajnik Iv. Krmeč, načelnikom Iv. Kvas, odborniki za čitalnico preč. g. župnik Zabret, za naraščaj Ign. Mivšek, za podporne člane prof. Ign. Breitenberger ter Št. Rozman in Jos. Arhar kot odbornika. — Predzadnje nedeljo se je vršil izlet naraščaja na Glinico v smislu članov v »Mladosti« pod vodstvom br. načelnika Jan. Kvasa, kateri se je z veliko ljubeznijo posvetil vzgoji naraščaja ter dosegel, da si je že

žez 40 dečkov omislilo kroje. Dečke je pogostil z mlekom in kruhom, pred mrakom pa so se vsi veseli vrnili. Taki izleti naraščaja se bodo vršili vsak mesec. — Tudi dve poroki smo imeli v naših vrstah. Poročila sta se vrla člana br. Fr. Zavodnik, bivši neumorno delavni načelnik, in br. Val. Babnik. Obema želimo iz dna svojih src obilo sreče in zadovoljnosti.

Radeče pri Zidanem mostu. Od nas se malo sliši, a to nas ne ovira pri delu. Vrsta naših telovadcev se je precej okrepila in se po trikrat na teden marljivo vadi, dobro vedoč, da je čakajo letos še važne naloge. Tudi naša pred par leti ustanovljena godba se dannadan izpopolnjuje in nastopa že s prav lepim uspehom. S pošteno orlovsko mislijo, katero mora vsak naš član tudi v dejanju kazati, pridobili smo za našo stvar vse poštene fante. Kdor ne more sodelovati, pa drugače podpira naše delo. — Nasprotniki, ki so nas mislili uničiti, ujedli se bodo sami. Pravijo, da je Sokol korenjak! Pri nas je to psovka, ki nas spominja tiste izkrokane šestorice, ki hodi k sveti maši v hrib, telovadit pa h Gmeinerju, kateri razobeša frankfurtarice; vsak se je sramuje. Mi smo pa fantje! Naprej!

Šmartno pri Litiji. Nismo prijatelji bahavosti. Nekateri odpadajo, a drugi pristopajo. Zanimanje za telovadbo naenkrat veliko, pa zopet pade. Mladenič, ki ima dobro vzgojo v domači hiši, je tudi zanesljiv Orel. Mladenič, ki je vesten član Marijine kongregacije, je tudi vsestransko požrtvovalen pri telovadnem odseku. Želeli bi nekoliko več točnosti glede obiška telovadbe. Tudi bi želeli, da bi g. predsednik in g. duhovni voditelj obnovila petkova predavanja. Pohvalno pa moramo omenjati v vzpodbudo drugim načelnikom našega vrlega načelnika br. Permeta, ki se tako skrbno trudi za vse brate, posebej še za naraščaj, ki šteje 20 dečkov. Kakšna prijaznost pa tudi odločnost, kadar treba, v občevanju z njimi. Tako je prav!

GORIŠKA PODZVEZA.

Pomladni izlet brijskih Orlov v Kozano. V nedeljo, dne 17. t. m. je imelo brijsko okrožje svoj javni nastop v Kozani na dvorišču gosp. Prinčiča. Kozana je bila ta dan praznično napravljena. Vihrale so trobojnice iz oken in ob vhodu v vas. Veselični prostor je bil prikupno prirejen ter ograjen z zelenjem in zastavami. Pred sveto mašo se je vršil ljubeznjiv sprejem raznih odsekov brijskega okrožja. Svete maše ob desetih so se udeležili korporativno brijski Orli z brati Orli iz Mirna, ki so došli že zjutraj. Prelep cerkven govor je imel domači gospod kurat Blažko, ki je med drugim omenjal čednosti in kreposti, ki morajo krasiti katoliškega fanta. Po sveti maši se je zbralo poleg Orlov mnogo občinstva. Zborovanje je otvoril predsednik Podzveze br. dr. Ivo Česnik. Povdarjal je pomen javnega nastopa in pozdravil g. poslanca župnika Rojca, vse brate Orle in druge udeležence. Zborovanju je predsedoval br. Kraševac iz Medane. Na shodu je govoril g. poslanec Rojc ter povdarjal, da se mora Orel boriti za verske in narodne svetinje, za kar je žel pritrjevanje. Nato je govoril dr. Ivo Česnik o narodnem boju, katerega bijemo Slovenci, zlasti z močnim sosedom Italijanom. Opisoval je žalostne razmere Slovencev. Nje-

govim izvajanjem je sledilo burno pritrjevanje. Na njegov poziv, naj pokažemo tudi dejansko ljubezen do obmejnih Slovencev, se je nabralo za »Slovensko Stražo« 25 K. — Popoldne so prišli še zastopniki srednjepavškega in goriškega okrožja, tako da je bilo skupno v kroju krog 120 izletnikov. — Javni nastop se je vršil ob 4. uri popoldne v lepem in vzornem redu. Vreme je hotelo nekaj pokaziti, toda pred nastopom je nehalo deževati, da se je mogel nastop vršiti nemoteno. Omenjamo, da so se izvajale vaje s palicami, kar je za nastope nekaj novega. Precizne so bile vaje na drogu, malo manj na bradlji. Lepo se je izvajala prva in tretja prosta vaja, malo premrtvo in neenakomerno druga in četrta. Nastop je pokazal velik napredek v tehničnem oziru, za kar gre vsa čast telovadcem in načelniku okrožja. Po nastopu je govoril gosp. poslanec Rojc o gospodarskih, verskih in narodnih načelih Orlov. Nato se je vršila prosta zabava s petjem in godbo 47. pešpolka. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu obilna.

ŠTAJERSKA PODZVEZA.

Trbovlje. Dne 29. marca 1914 se je vršil v prostorih »Društvenega doma« IV. redni občni zbor, katerega poročilo je sledeče: Odsek, ki šteje 30 članov, je imel v pretečenem letu štiri odbore seje. Priredil je več izletov, kakor na Vransko, Sv. Planino ter se udeležil slovensko-hrvatskega katol. shoda z 20 člani. »Mladosti« dohaja na odsek 15 izvodov. Hodočkov je imel 77 K 89 h in izdatkov 49 K 68 h. Imel je v pretečenem letu 37 telovadnih vaj, katerih se je udeleževalo redno 15 članov. Ustanovil je meseca januarja naraščaj, ki je telovadil do meseca maja. Ker pa je šolska oblast gojitev naraščaja istega meseca prepovedala, se je vsled tega razpustil. Nekoliko mesecev pozneje pa se je isti po dovoljenju šolske oblasti zopet upeljal in imel 44 telovadnih vaj. Vadile so se proste vaje, vaje s palicami ter skok v višino. — V odbor smo izvolili sledeče: Franc Časl, župnik, predsednik; Ivan Zupan ml., podpredsednik; Ivan Kahne, tajnik; Radko Zupan, blagajnik; Leopold Kahne, njegov namestnik; Vekoslav Kadunc, načelnik; Rudolf Gorejšek, podnačelnik; Krevc Martin in Okorn Filip, vaditelja; Ivan Germadnik in J. Senica, oskrbnika orodja; Ivan Zupan star., Ivan Kmet in Ignacij Strovs, odborniki. — Nato zaključil br. predsednik občni zbor z govorom, s katerim vzpodbuja brate Orle, naj se vestno držijo krščanskih načel ter jih primerja z vztrajnimi Irci in jim našteva koristi, ki si jih lahko pridobijo, če hodijo po poti, katero jim je začrtala stroga orlovska disciplina.

Vransko. Dne 26. aprila je imel tukajšnji Orel svoj prvi občni zbor. Kljub težavnim razmeram se precej dobro razvija. Pomisliti je treba, da obstoji tukaj v trgu Sokol in da morajo fantje od daleč hoditi k vajah, ko so prej celi dan naporno delali. Od priglašanih dvajsetih fantov jih je ostalo 12 zvestih skozi celo leto, 3 so med letom pristopili, tako da imamo 15 izvršujočih članov. Telovadnih ur je bilo 56, povprečna udeležba 8 do 10. Kupili smo si drog, nabavili osem krojev, »Mladosti« imamo pet. Orli, le neustrašeno naprej, ne zmenite se za liberalno hujskanje!

DROBIŽ.

Br. dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik in predsednik Z. O., čegar sliko prinašamo v današnji številki, je bil dne 19. maja t. l. v notranjskem volilnem okraju namesto blagopojnega dr. Ign. Žitnika izvoljen državnim poslancem. Kakor si Z. O. šteje v čast, da je postal njen neumorno delavni predsednik, državni poslanec, prav tako odkrito in iskreno častita na tej izredni pridobitvi notranjskim volilcem. Novemu poslancu pa želimo mnogo blagoslova božjega pri njegovem delu za ljudske pravice.

PISMO ORLA - VOJAKA.

Kaj nam olajša vojaško službo.

Letošnji vojaški nabori so pobrali zopet lepo število fantov iz orlovskih vrst. Vojaška dolžnost Vas bo, dragi bratje, razpršila od svojih dragih na vse strani široke domovine. Prišli boste nekateri v popolnoma Vam nepoznana mesta in tudi obrabi Vaših tovarišev Vam bodo povečini tuji. Pač pa bo povsod jednak red, po katerem se vrši vojaška služba. Zato Vas že danes opozorim na nekaj glavnih točk, katerim se mora vsak vojak podvreči, ako si neče že takoj od začetka zagreniti svoje triletne službene dobe. Glavno, kar se od vsakega vojaka zahteva, je brezpogojna pokorščina, disciplina, red in snaga, olajšalni pripomočki pa so pridnost pri delu, pridnost pri učenju in znanje nemškega jezika.

Pokorščina — disciplina: Orel, glede tega bodeš lahko imel prednost pred drugimi. Saj če si reden in priden telovadec, dober član, gotovo si vajen pokoriti se vsem poveljem vaditeljev, poznaš disciplino, brez katere je nemogoče uspešno delo odseka. Pri vojaki se je treba pokoriti vsem poveljem predstojnikov in ista natančno po naročilu izvršiti. Četudi pridejo semintja stvari, ki se zde človeku nemogoče, vendar jih je treba storiti.

Brezpogojno se zahteva od vsakega moža red in snaga. Temeljito se je treba vsak dan umiti, istotako vsak dan svojo obleko čisto osnažiti, včasih je treba tudi kaj zašiti, posebno gumbe, zjutraj pri postelji in v kovčegu vse kar najlepše urediti. To je za Orla, ki drži le količkaj nase, lahko. Če ima v tem oziru vse v redu, so mu že precej olajšane razmere.

Lenuhu se pri vojaki, kakor povsod, slaba godi. Kaj kmalu spoznajo višji bratce, ki se odtegujejo delu in učenju. Nasprotno pa na prvi pogled spoznajo pridne fante, ki z veselo voljo zgrabijo za vsako, kakršnokoli delo in se z vneto uče zahtevanih predmetov. V tem oziru Vam, Orli, toplo priporočam, bodite pridni in natančni pri vsakem delu takoj, ko pridete k vojakom; z marljivim učenjem si izkušajte pridobiti potrebnih vednosti, brez katerih Vam ni mogoče doseči kake višje stopnje. Pri učenju Vam je zelo potrebno tudi znanje nemškega jezika; zakaj pri vseh polkih se poučuje večidel samo v nemščini in predmeti se nazivljajo izključno v nemškem jeziku. Kdor je več nemščine, ta ima prednost. Priporočam Vam, da si nabavite oba zvezka »Nemščine brez učitelja«. Priznано je, da je naš fant veliko bolj brihten od svojega nemškega tovariša, a neznanje nemščine ga ovira,

da ne more dostikrat naprej. Glede učenja nemškega jezika bi še priporočal, da bi se z naprej po naših odsekih vpeljali v zimskem času »tečajji za učenje nemščine«, če so dane razmere. Žrtvuje naj se za to hvaležno delo naša inteligenca: učiteljstvo, duhovščina in drugi. Nemščina ne bode našim fantom samo pri vojaki v veliko korist, temveč tudi drugod! Pregovor pravi: Kolikor jezikov znaš — toliko mož veljaš.

Iskreno pozdravljeni!

Vaš

Ivo.

NAŠI TABORI.

Mladeniški tabor na Šmarni gori.

Letošnja prva majeva nedelja ostane Orlom ljubljanske okolice v trajnem spominu. Običajni vsakoletni izlet na Šmarno goro se je letos izpremenil v mogočno fantovsko manifestacijo, ki je jasno kazala življenjsko silo naše organizacije. — Orli z naraščanjem, ki so po večini prejeli zjutraj sv. obhajilo, so se zbrali ob 7. uri v Št. Vidu iz celega okrožja, kakor tudi iz drugih bližnjih okrožij, n. pr. Št. Peter, Vič i. dr., ter z D. M. Poljsko godbo na čelu odkorakali na Šmarno goro. Tu je bila sveta maša z zelo primernim govorom okrožnega predsednika br. L. Turšiča, ki je otvoril tudi shod, pozdravljajoč tisočero množico in stotine Orlov. Nastopi br. dr. J. Adlešič, ki navdušeno slika lepoto naše zemlje, pomen takih taborov in izobrazbe. Bil je krasen prizor: okoli in okoli vse v cvetju in zelenju, kakor da se tudi narava veseli, ker vidi toliko poštenih fantov. Br. govornik je znal v govoru pogoditi čustva fantov, zato so šle njegove besede vsem v srca. V istem smislu je govoril tudi br. Št. Erman, nakar je vrla Poljska godba zavrnila našo krasno himno, ki je topot prvič tako mogočno donela na tem svetem kraju. Krasne so bile besede predsednikove, ko je zaključil shod, v nemajoč nas za naše ideale. Mogočen je bil vtis tabora na vsakega udeleženca, voditeljem pa je dalta le nauk: naraščaja ne kaže jemati seboj na shode, koder morajo dečki nehote priti v dotiko tudi z gostilno. Če ga pa že jemljemo, naj se članstvo tega zaveda ter opusti kajenje, pijačo in vsako dečkom neprimerno šalo. Prirejajo pa naj se pod modrim vodstvom shodi naraščaja samega. Drugič: Strogo naj se pazi na to, da se oficijelne svete maše ali druge verske manifestacije udeleže vsi Orli, četudi so bili morda že prej pri maši.

Ob tej priliki se je osnovala tudi »Ljubljanska podzveza«, ki bo v tehničnem oziru stala v pomoč zvezinemu vaditeljskemu zboru.

Mladeniški tabor v Suši.

Na binkoštni ponedeljek je škofjeloško okrožje priredilo sijajen mladeniški tabor v Suši pri Zalilogu v selški dolini. Po skupnem cerkvenem opraviu okrožnega predsednika, kjer je pod vodstvom kapelnika bratske okrožne godbe iz Selc prepeval moški zbor, se je pred prijazno cerkvice Marijino razvil mogočen mladeniški tabor. Kot govornika nastopila dr. Krek in dr. Korošec.

Dr. Krek razvije sledeče misli: Danes izginja stara poštenost in delavnost naših prednikov ter zvestoba do večnih načel. Zakaj? Ker se omalovažuje kmečki stan in najkrepkejša zaslomba ljudske stalne sreče in nepremagljive moči, to je — sveta vera. Kakor so naši predniki skoroda vse najlepše točke naših hribov in dolin posvetili z »znamenji« in cerkvami, tako naj tudi vse naše delo preveva trdna in živa verska zavest. Naši fantje naj bi bili kvas, ki med ljudstvo zopet ponese duha poštenosti in dela, zvestobe do kmečkega stanu in svete vere.

Nato govori dr. Korošec: Spominja nas ponosa, s katerim so koroški kmetje pred 500 in več leti izročali vojvodsko oblast svojemu knezu. Kakor potoki naših gora tako naj vrli fantje ponosno in pogumno gredo naprej preko vseh ovir napihnjenih nerg iz liberalnega ali socialnodemokratskega tabora.

Pozorno in živahno je sledil tabor govornikoma. Za njima pa nastopi domači gospod župnik iz Zaliloga in v prelepem spevu nagovori naše fante.

Predsednik tabora pozivlja, da delajmo kot last narodova in božja, in mladeniški tabor se zaključí. Bratska godba zavrta in orlovske vrste se pomikajo v Železnike na svoj okrožni občni zbor, o katerem poročamo na drugem mestu.

Mladeniški tabor na Brezjah.

Dne 24. maja je poletelo jeseniško okrožje na Brezje. Posamezni odseki so prihajali peš. Ob desetih se je zbralo do 50 Orlov v kroju in so prisostvovali sveti maši, ki jo je opravil preč. g. stolni dekan Matija Kolar.

Po sveti maši se je v društveni dvorani vršil mladeniški tabor. Dvorana je bila natlačeno polna. Zbrani mladeniči so z zanimanjem sledili slavnostnemu govorniku prof. Remcu, ki je navduševal zbrane mladeniče za idealno delo orlovske organizacije. Izpodbujal jih je k vztrajnosti, samozatajevanju in požrtvovalnosti, brez katere orlovska organizacija ne more doseči svojega namena. Opozarjal jih je k disciplini in zaupanju do svojih voditeljev.

Odposlanec K. P. proslavlja jeseniško okrožje, ki je že toliko lepih uspehov doseglo na potu izobrazbe in telovadbe.

Brat okrožni predsednik se obema govornikoma zahvaljuje ter opozarja na glavne predpise orlovske organizacije ter jih pozove k vztrajnemu in požrtvovalnemu delu. Predlaga pozdrav Zvezinemu predsedniku br. dr. Lovro Pogačniku, ki je bil izvoljen državnim poslanecem.

Popoldne ob 3. uri je bil na samostanskem vrtu javen nastop. Po telovadbi je pozdravil Orle-izletnike preč. g. P. Jeronim Knoblehar, samostanski predstojnik, nakar so izletniki odšli.

Brezjanom ostane izlet jeseniškega okrožja v lepem spominu.

MLADINSKE IN TELOVADNE IGRE ZA NARAŠČAJ.

»Ptičke prodajati.« En igralec je prodajalec, drugi je kupec ptičkov, vsi ostali so ptički. Prodajalec da vsakemu ime kakor: škorec, senica, kraljiček, kos, orel i. dr., ki pa

zanje ne smejo vedeti niti drugi ptički niti kupec. Ptički stoje v čelnem redu, prodajalec 10 korakov pred njimi. Kupec pride k njemu in ga vpraša: »Imaš kaj ptičkov naprodaj?« — »Imam.« — »Imaš krokerja?« — »Nimam.« — »Imaš vrabca?« — »Nimam.« — »Imaš škorca?« — »Imam.« V tem trenutku mora škorec hitro zbežati, da bi ušel svojemu novemu gospodarju. Če se mu posreči, da pride k prodajalcu, ne da bi ga kupec udaril, mora kupec oditi in škorec dobi drugo ime. Če ga je pa kupec udaril, postane on kupec, prejšnji kupec pa dobi novo ime. Imena naj bodo kolikor mogoče različna in vsakokrat druga, da jih kupec tako hitro ne ugame.

»Ribič.« Na enem koncu igrišča je »ribičeva bajta«, s črtami omejen štirikot. Ribiča se določi s štetjem v krogu do 50 ali 100 ali na kak drug način. Izbrani ribič gre v bajto drugi se postavijo poljubno, bliže ali dalje bajti. Ribič steče iz bajte s sklenjenima rokama in izkuša ujeti kako ribico s tem, da s sklenjenima rokama udari kakega igralca. Če se mu je to posrečilo, zakliče: »Udarjen« in zbeži z ujetnikom v bajto zasledovan od drugih, ki imajo tedaj pravico udrihati po njegovem in ujetnikovem hrbtu. Ujetnik postane »sin ribičev« in mu pomaga pri njegovem lovu. Držita se za roke, s prostima rokama pa lovita. Če sta koga ujela, se zgodi isto kot prej. Vsi se primejo za roke, udarjati pa smeta le zunanja dva »sina«. Ne sme se udarjati po glavi, zapiratu ribiču poti v bajto, hoditi izven določene meje; kdor proti temu greši, postane »sin ribičev«. Če se veriga ribiča in njegovih sinov pretrga, morajo zbežati v bajto in so izpostavljeni pri tem udarcem ribic.

»Črni mož.« Če se vrši igra na prostem, se določi in zaznamuje štirioglat prostor, v telovadnici se pa tri korake pred sprednjo in zadnjo steno potegnejo z magnezijo dve črti. Za eno črto se postavi »črni mož«, za drugo pa vsi ostali igralci. »Črni mož« zakliče: »Črni mož gre!« — »Naj le pride!« odgovore drugi, nakar si stečejo »črni mož« in igralci nasproti. Med tekom izkuša udariti enega ali več, ne sme pa pri tem teči nazaj. Kdor je zadet, mu mora pomagati pri njegovem poslu. Po prvem teku so se postavili na nasprotnih koncih. Zadnji igralec, ki je ostal neudarjen, je odnesel prvenstvo in ima pravico za prihodnjo igro imenovati »črnega moža«.

Ivo Pirc.

PRAVI HRVATSKI SOKOL V DALMACIJI.

Slovenskim Orlom je dozdej malo znano, da obstoja tudi med našimi najbližjimi sosedi, Hrvati, nekaka orlovska organizacija, to je Pravi Hrvatski Sokol. Nekaj takih Sokolov iz Istre je bilo preteklo leto na katoliškem shodu, ki pa niso člani dalmatinske Sokolske Zajednice v Splitu.

Ne misli, da so to Sokoli, kakor so naši — ne! Da bi se morda imenovali Orli, tega imena ne poznajo v Dalmaciji, dočim je ptič Sokol opevan v vseh narodnih hrvatskih pesmih kot junaška ptica in zato ljudstvo slavi Sokole kakor junaške borilce v narodnih bojih proti Italijanom.

Sokolska koračnica se prične sledeče:

Malena je Dalmacija,
A je dika rodu svom;
Zato bračo Sokolaši
Rade sve za vjeru i za dom!

Iz tega izpoznaš, da do zadnjih dveh let ni bilo povoda, da bi se bil Sokol razdvojil, ker je imel program gojiti telovadbo in boriti se za narodne in verske svetinje. Torej povsem drugi program, nego ga ima sedanji slovenski Sokol, ko ima poleg telovadbe največjo nalogo zastreti in iztrgati iz srca mladim fantom vero, katero ga je učila v mladosti njegova mati.

V Dalmaciji je med drugim tudi Srbski Sokol, in sicer v Kninu (blizu meje Hrvaške), v Koljanah in v južni Dalmaciji v Dubrovniku in v kotorskem okraju, v katerem je po večini vse prebivalstvo pravoslavne vere.

Dalje je Hrvatski Sokol, kot pri nas Sokol, ki je včlanjen pri Sokolski Zvezi v Zagrebu, in Pravi Hrvatski Sokol, pri nas Orli, s centralo v Splitu. Tam ima skoro vsako društvo svojo godbo, ako ne celo, pa vsaj fanfare, kot n. pr. naši alpinci.

Kakor sem že omenil, do zadnjih dveh let ni bilo povoda, da bi se Sokoli razdelili v dve skupini, dokler so se držali svojega prvotnega programa; udeleževali so se cerkvenih prireditev, na škofov imendan prirejali so mu celo podoknice itd. Tudi je bilo mnogo duhovnov članov Sokola. A nekako pred tremi leti zanesel se je tudi med hrvaške Sokole duh, katerega goje slovenski in češki Sokoli, namreč neki brezverski duh. Ko je potem opustil Sokol vse svoje prejšnje navade, so sklenili nekateri člani Sokola osnovati svojo organizacijo in gojiti vse ono, kar je preje gojil Sokol. Tako je bil ustanovljen Pravi Hrvatski Sokol, katerega voditelj in ustanovitelj je bil F. Ž. Donadini, rodom iz Dalmacije. Izmed starejših Orlov se gotovo kdo spominja njega, ko je za izlet v Kamnik prvi učil »moreško« šentvidskega Orla. Tedaj je bil v Ljubljani uslužben, kmalu nato je bil premeščen v Dalmacijo. Začel je izdajati tudi glasilo »Pravi Sokol«, kateri list je pa lansko leto prenehal izhajati, ker ni bilo zadostno število naročnikov. Ker je dober organizator, se mu je posrečilo v Dalmaciji, da je ustanovil nekaj društev Pravih Sokolov. V okolici Splita se lepo razprostirajo ob morju ena za drugo vasi, ki se imenujejo Kaštelji. Teh vasi je sedem in vsaka ima svojega Pravega Sokola; da celo dve godbi imajo, in to v K. Starem in K. Novem. Dalje so društva v Vranjicah in v Dubrovniku. Ustanovi pa se v kratkem tudi v Mravincih in na Klisu. Ustanovljen je tudi v Žrnovnici. V Splitu samem ni društva, ampak so včlanjeni pri Sokolu v K. Sučurcu. Najbolj lepo se razvija v Dubrovniku, kjer ima svojo godbo in tudi največ in najbolj agilnih fantov.

Telovadba se goji v prvi vrsti. Tako vadijo proste vaje, vaje s palicami, vesli in boks. Posebno ljubke so pa vaje naraščaja, za katero sestavo je dobil Donadini prvo priznanje v Pragi.

V juniju 1912 je bil izlet Pravih Sokolov v Dubrovnik; bilo jih je do 300 s 4 godbami. Pri tej priliki je bil blagoslov Društvenega doma. Preteklo leto je bil v Splitu mladeniški shod in največ radi tega niso potem mogli Sokoli iz Dalmacije priti v Ljubljano na kat. shod. Isto leto v novembru mesecu je bil blagoslov zastave Pravega Sokola v Vranjicah. Pri vseh prilikah je pozdravil zbrane Sokole tudi zastopnik Orlov iz Ljubljane, pisec teh vrstic, br. Ciril Golmajer.

Se enega ne smem prezreti, namreč, da je pri blagoslovu v Vranjicah prvič sodeloval tudi Muslimanski hrvaški Sokol iz Trebinja v Hercegovini. V imenu Turkov je za bil prvi žebelj v zastavo brat Huso Omanović, predsednik društva, kateri je prišel pozdravit hrvaško slavje v Dalmacijo; pripomni, da so pri celem cerkvenem opravilu sodelovali in se obnašali tako vzorno, čeprav so turške vere, da bi se marsikateri, ali celo vsaki slovenski Sokol moral učiti pri njih obnašanja pri sv. maši. Oni so po rodu Hrvatje, a po veri Muslimani (Turci). Uniforme imajo kakor mi, samo mesto čepice imajo fes brez peresa, a na prednji strani fesa je polmesec z zvezdo. Imajo okrog 150 članov samo v Trebinju brez svojega naraščaja.

Torej so se tudi Turki razdelili v verskem vprašanju, ker so morali ustanoviti protioorganizacijo. Njihov predsednik se je zanimal za našo organizacijo, čeprav ni skoro nič vedel o nas, ker je rekel, da še nikdar niso imeli prilike, da bi kaj izvedeli o naši organizaciji. Tako vidimo, da je svobodomiselstvo današnjega Sokola prisililo tudi verne Dalmatince, da so si osnovali svojo telovadno organizacijo, kateri želimo kot bratski organizaciji najlepšega procvita!

Ciril Golmajer.

Mož, ki raste. V berlinskem zdravniškem društvu »Berl. Med. Gesellschaft« se je predstavil pred kratkim M. Willard, ki se kaže po različnih varietetih. Willard svoje telo lahko skrči ali podaljša za celih 20 cm. Naravno meri 176 cm, in ko »zraste«, meri skoro dva metra. Ko je nekoč videl stroj, s katerim vsakega hudodelca merijo, mu je pri tem prišlo na misel, da bi z vajo svoje telo lahko podaljšal in tako v slučaju potrebe tak stroj postavil na laž. In res! Po triletni vaji je dosegel toliko, da je podaljšal svoje telo za 20 cm, ne da bi peta ali prstov dvignil. To dela Willard tako, da raztegne kite, posebno one na vratu, ki so pri njem čudovito razvite.

Zanimivo je, da more »zrasti« le tedaj, če stoji pokoncu. Vsled stave je vzdržal nekoč v podaljšani visokosti 8 ur in po 2 urah je imel še toliko moči, da je lahko dvignil odrastlega človeka.

V. H.

Slike dr. L. Pogačnika se dobe tudi posebej na lepem, finem kartonu in bodo pravi kras naših domov in telovadnic. Dobe se za 1 K pri Z. O. Pridno segajte po njih!